ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 1.

V. a. asiainhoitaja Suontausta.

12/1-43.

5000—8—42 3785.

B r a t i s l a v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

6 Salainen 2 40 Sal 43

25/1-43

KIRJELMÄ n:o 17/10

Bratislava SSA 13 P:NÄ tammi KUUTA 1943

VIITTAUS: N

5 C 40

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 1:"Slovakian sisäpoliittisesta tilanteesta".

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 1:" Slovakian sisäpoliittisesta tilanteesta".

V.a. asiainhoitaja: [signature]

Lähetystöneuvos.

UE 3: A 4.

B r a t i s l a v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Bratislavassa 12 p:nä tammi- kuuta 1943.

6 240 Sal 43

25/1.43 - -

Asia: Slovakian sisäpoliittisesta tilanteesta.

5 C 40

Saamani tiedon mukaan Slovakian propagandaviraston päällikkö, lähettiläs Gašpar on käynyt vuoden alkupäivinä Wienissä neuvottelemassa Slovakian hallitustilanteesta. Täällä ollaan sitä mieltä, että Slovakian hallituskysymys on vieläkin eräänlaisessa"käymistilassa". Pää- ja ulkoministeri Tukan arvellaan kyllä jäävän ainakin toistaiseksi hallitukseen, mutta sisäministeri Machin jäämisestä ei katsota olevan täyttä varmuutta; siihen, että hänen kohdaltaan kysymys on vielä avoin, viittaa m.m. se, että hän ei ollut läsnä Slovakian presidentin vastaanotossa 4.1., jolloin lähetystöjen päälliköt esittivät presidentille uuden vuoden onnittelunsa ja jossa tilaisuudessa hallituksen muut jäsenet olivat läsnä.

Lähettiläs Gašpar on ilmeisesti suorittanut neuvottelunsa erityisestä toimeksiannosta, sillä täällä häntä pidetään poliittisesti ei-aktiivisena, lähinnä Tukan suuntaa kannattavana,mutta samalla presidentti Tisolle lojaalisena. Neuvotteluja on käyty "Wienin suunnan" kanssa. Tämän nimityksen ymmärtämiseksi on mainittava, että täällä katsotaan Saksassa olevan kaksi pääsuuntaa Saksan suhteessa Slovakiaan, nim. "Wienin suunta", joka erikoisesti harrastaa Slovakian jyrkkää suhtautumista Unkariin, sekä "Ber-

JAKELUOHJE:

.....

.....

.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

liinin suunta", joka on samalla hallitussuunta.

12.1. julkaistiin täällä tieto, että pää- ja ulkoministeri Tuka on luopunut Hlinka-puolueen varapuheenjohtajan toimesta (johtajana on presidentti Tiso) ja että hänen tilalleen on määrätty parlamentin varapuhemies Mederly. Tukan vetäytyminen puolueen johdosta on merkittävä uudeksi perääntymisaskeleeksi.

Slovakian tapahtumista viime ajoilta mainittakoon vielä, että ylin huoltovirasto on päättänyt lopettaa paperipulan vuoksi kaikkiaan 109:n aikakaus- ja sanomalehden ilmestymisen. Tähän toimenpiteeseen liittyy myös poliittista sivumakua, sillä ilmestymiskielto koskee m.m. unkarinkielistä viikkolehteä, joka unkarinkielisen päivälehden rinnalla on toinen Slovakiassa ilmestyvistä unkarinkielisistä sanomalehdistä; vastaava saksankielinen viikkolehti ilmestyy jatkuvasti. Kun lisäksi on lakkautettu viikottaiset unkarinkieliset radiotunnit, niin että unkarinkieliset lähetykset supistuvat vain uutisiin, on selvää, että unkarilaisten taholta puhutaan Slovakian viranomaisten diskriminoivista toimenpiteistä. Myös ovat eräät slovakialaiset lehdet alottaneet lehtipolemiikin Budapestin lehtien kanssa eräistä jo monesti käsitellyistä aiheista. On vaikeata sanoa, mihin tällaisilla hyökkäilyillä tänä ajankohtana pyritään, kun mitään uusia valituksia Unkaria vastaan ei ole esitettävänä. - Olen saanut tietää, että Berliinistä käsin on jo neuvottu maltillisuuteen Unkaria koskevissa kirjoituksissa.

x x x

Täällä kuulee toisinaan esitettävän kysymyksen, kumpi Slovakian suurista naapureista, Saksa vai Unkari, on slovakialaiselle epämiellyttävämpi. Ilmeisesti ovat unkarilaisperinteet vanhemman polven keskuudessa yhä voimakkaat, eikä maalaisväestön keskuudessa ole päinvastaisista väitteistä huolimatta huomattavissa mitään unkarilaisvihaa. Olen kuullut sellaisenkin arvion, että Slovakian

liittyminen Unkariin, mikäli se olisi vain näiden kahden maan välinen asia, kävisi helposti, kunhan vain eräille johtaville slovakeille turvattaisiin määrätty asema! - Toisaalta sanotaan, että varsinkin nuorempi polvi tuntee vastenmielisyyttä Unkaria kohtaan Wienin välitystuomion johdosta, jolla Unkari sai myös puhtaasti slovakialaisia alueita; mutta slovakialaiselta taholta leimataan Wienin välitystuomio myös ensimmäiseksi Saksan petokseksi. Ottaen huomioon, että Slovakian väestö on kansallisuudeltaan lähes yhtä kirjavaa kuin Itävalta-Unkarin väestö aikanaan, mistä syystä Slovakiaa sanotaankin miniatyyri-Itävalta-Unkariksi, on kaikkiin arviointeihin väestön mielialoista syytä suhtautua varovasti.

V.a. asiainhoitaja: Kauno Rantavaara

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 2.

V. a. asiainhoitaja Sohlberg.

27/3-43.

5000—8—42 3785.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 7 240 Sal 13 43

KIRJELMÄ n:o 113/45. 5/4-43 - -

Bratislava SSA 27 P:NÄ maalis KUUTA 19 43. 5. 640.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen tiedoitus n:o 2.

Lähetystö kunnioittaen oheenliittää 6 kappaleena raporttinsa n:o 2, jonka aiheina ovat itärintaman offensiivimahdollisuudet ja tilanne Tunisian rintamalla.

V.a. asiainhoitaja:
E. Sohlberg.

UE 3: A 4.

7 240 Sal. 1943

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

5/4-43

RAPORTTI n:o 2.

Bratislavassa 27 p:nä maalis kuuta 19 43.

5. 640.

Asia: Itärintaman offensiivi-
mahdollisuudet.

Ulkoasiainministerin kuluvan maaliskuun 24 p:nä pitämissä kutsuissa olin tilaisuudessa ottaa osaa keskusteluun Saksan ja Italian täkäläisten lähettiläiden kanssa muun muassa Saksan mahdollisesti itärintamalla aloitettavasta kesäoffensiivista. Italian lähettiläs esitti tällöin mielipiteenään, että kuta aikaisemmin Saksa saattaa alottaa odotettua uutta suurhyökkäystään itärintamalla, sitä parempi, jotta ennättäisivät päästä ratkaiseviin tuloksiin ennen ensi talven alkua. Saksan lähettiläs kuitenkin epäili varsinaisen saksalaisen suuroffensiivin alottamista tulevana kesänä, lisäten kuitenkin, ettei hänellä ollut tietoja Saksan sotajohdon suunnitelmista. Sen sijaan hän puhui Saksan valmisteluista uutta talvisotaa varten Venäjällä sekä siitä, että itärintama nyt on saatu kestävästi lujitetuksi. Myöskin"Ostwall"in muodostamisesta oli puhetta.

Huomautin, että ainakin Kaukasus oli öljynsä vuoksi tärkeä sodankäynnille, jonka lähettiläs myönsi huomauttaen, että yksinomaan Maikopin öljyalueen tuotantokyky, vaikkei sikäläisiä lähteitä vielä viime syksyn retkellä saatu käyttökelpoisiksi, yksistään oli lähes samansuuruinen kuin koko Rumanian öljytuotanto.

Tavatessani seuraavana, eli kuluvan maaliskuun 25 p:nä jälleen Italian lähettilästä, tuli uudestaan puheeksi mahdollisuus varhaiseen suurhyökkäykseen itärintamalla, jolloin lähettiläs, huomautuksiini että varsinainen eteneminen

---

JAKELUOHJE:

UE 3: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoitukselle.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoitukselle.

viime kesänä oli alkanut vasta kesä-heinäkuun vaihteessa, katsoi tämän myöhästymisen aiheutuneen venäläisten offensiivista Harkovin suunnalla ja siitäkin, että valmistelut suuroffensiiviin sekä joukkojen uudelleen järjestäminen silloin oli vienyt ja nytkin, raskaan talvisodan jälkeen, voivat vaatia paljon aikaa.

Tässä yhteydessä mainittakoon, että myöskin täkäläinen puolustusministeri eräässä keskustelussa muutamia päiviä aikaisemmin epäröi varhaisen saksalaisen suurhyökkäyksen mahdollisuuksia itärintamalla.

Tilanteesta Tunisian rintamalla mainitsi minulle Italian lähettiläs ennenkerrotussa tilaisuudessa 25/3, että asiaintuntijain mielipiteen mukaan akselin joukkojen mahdollisuus puolustaa asemiaan on ajankysymys, joskin on toivottavaa, että ne voivat jatkaa taisteluaan siellä montakin kuukautta. Lähettiläs puhui edelleen Sisilian ja Tunisian välisen liikenneyhteyden suurista vaikeuksista sekä vihollisten ylivoimasta tällä sotanäyttämöllä.

V.a. asiainhoitaja:

E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 3.

V.a. asiainhoitaja Sohlberg

29/3-43.

5000—8—42 3785.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 115/46.

Bratislava SSA 29 P:NÄ maalis KUUTA 1943.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen tiedoitus n:o 3.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
8 241 Sal D. 1943
5/4-43 – Lit. –
5. C40.

Lähetystö kunnioittaen oheenliittää 6 kappaleena raporttinsa n:o 3, jonka aiheina ovat eräiden liittolaisten menetykset itärintamalla.

V.a. asiainhoitaja: E. Sohlberg.

UE 3: A 4.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ Salminen.

RAPORTTI n:o 3.

Bratislava ssa 29 p:nä maalis kuuta 19 43.

Asia: Eräiden liittolaisten mene-- tykset itärintamalla.

Rumanian täkäläiseltä lähettiläältä kuulin 24 p:nä kuluvaa maaliskuuta, että Rumanian mieshukka tämän sodan aikana jo on kolmensadantuhannen miehen paikkeilla. Rumanian koko armeijasta taistelee kolme neljäsosaa itärintamalla. Eräältä täkäläisen ulkoasiainministeriön osastopäälliköltä, joka usein on käynyt Bukarestissa, kuulin samana päivänä, että haavoittuneet ja kadonneet mukaanluettuina, Rumanian armeijan mieshukkaa pidetään ensin mainittua lukua huomattavasti suurempana.

Tässä yhteydessä mainittakoon, että Rumanian lähettilään mukaan sanottu maa luovuttaa Saksalle 80 prosenttia öljytuotannostaan. Lähettiläs arveli, että Saksa etupäässä tällä öljyllä ynnä ennen sotaa kokoomillaan öljyvarastoilla, jotka hänen mukaan nyt olisivat tuntuvasti supistumaisillaan, on täyttänyt öljyntarpeensa sodassa, koska öljyn synteettinen tuotanto kuitenkin hänen tietämänsä mukaan muodostuu melko kalliiksi.

Slovakian joukkojen menetyksistä on täällä 24 p:nä kuluvaa kuuta julkaistu seuraavat luvut, jotka koskevat Slovakian itärintamalla taistellutta n.k. nopeata divisionaa: 66 kaatunutta, 9 kuollutta, 171 haavoittunutta, 81 sotavankeuteen joutunutta ja 108 kadonnutta. Kuitenkin on eräässä aikaisemmassa tilaisuudessa Slovakian puolustusministeri maininnut, että tämä divisioona turvatessaan liittolaisten yleisen perääntymisen Kaukasukselta, menetti miltei kaikki varusteensa, ja että se nyt oli rintaman takana

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

UE 3: A 4.

täydennystä ja uutta aseistusta odottamassa.

Slovakialla on ollut vielä toinen divisioona Venäjällä, toimien miehitysjoukkona rintaman takana Donetsin ja Dnieperin välillä ja taistellen venäläisiä sissijoukkoja vastaan.

V.a. asiainhoitaja;

E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 4.

V. a. asiainhoitaja Dahlberg.

19/4-43.

5000—8—42 3785.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 147/57.

Bratislava SSA 19 P:NÄ huhti KUUTA 19 43.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
9 241 Sal 43
28/4-43 - Liit. -
ASIA
5 C40

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 4.

Lähetystö oheenliittää kunnioittaen 6 kappaleena poliittisen raporttinsa n:o 4: "Mahdolliset sotatoimet Etelä- ja Kaakkoiseuroopassa".

V.a. asiainhoitaja:
E. Sohlberg.

UE 3: A 4.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Bratislava ssa 19 p:nä huhti kuuta 1943.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
No 9 / 241 Sal 43
28/4-43 No - Liitt. -
5 C40 ASIA

Asia: Mahdolliset sotatoimet Etelä- ja Kaakkoiseuroopassa.

Saksan lähettiläs mainitsi minulle kuluvan huhtikuun 15 p:nä, Tunisian sotaretkestä puhuttaessa, että sotamarsalkka Rommel jo jonkun aikaa oli kotimaassa. Tiedusteluuni oliko perää englantilaisten toista kuukautta sitten esittämissä arveluissa, että marsalkka olisi haavoittunut, vastasi lähettiläs, ettei tämä pitänyt paikkaansa, mutta että Rommel sairauden vuoksi nyt oleskeli Saksassa. Akselin sotavoimat Tunisiassa ovat nyt kokonaisuudessaan von Arnimin johdon alaisia.

Lähettilään mukaan liittoutuneiden maihinnousuun Italiassa ei olisi suurta mahdollisuutta siinäkään tapauksessa, että Tunisiasta oli luovuttava. Huomautukseeni, että Italiallahan pitäisi olla valtavia vielä käyttämättä olevia sotavoimia jäljellä, sen käytettyä rintamilla vain ehken vähän yli puolen miljoonaa miestä Afrikassa ja alle puolen miljoonaa Albaniassa ja Kreikassa, lähettiläs olkapäitään nykähtäen vastasi, että onhan Italiassa saksalaisia joukkoja. Venäjällä lähettilään mukaan ei ollut enään lainkaan italialaisia sotajoukkoja.

Rumanian v.a. asiainhoitaja kertoi tänään 19/4, että Ducen ja valtakunnankanslerin välinen äskettäinen keskustelu olisi ollut erittäin myrskyisä. Hänen kuulemiensa mukaan olisi valtakunnankansleri myöskin Bulgarian kuninkaaseen kohdistanut suurta painostusta taivuttaakseen tätä yhteiseen hyökkäykseen Turkkia vastaan, päämääränä akselijoukkojen tunkeutuminen Dardanelleille. Tässä tarkoituksessa

JAKELUOHJE:

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

olisi, kertojani mukaan, saksalaisia sotajoukkoja jo alettu siirtää huomattavissa määrin Saksasta Balkanille. En ole toistaiseksi muilta tahoilta kuullut mitään, joka olisi omiaan vahvistamaan näitä huhuja.

V.a. asiainhoitaja: E. Sohlberg

E.Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 65.

V.a. asiainhoitaja Sohlberg.

25/5-43.

5000—8—42 3785.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 225/80

Bratislava SSA 25 P:NÄ touko KUUTA 19 43

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINIST...
11 241 Sal. 43
31/5-43 | № - | Liit. -
RYHMÄ | OSASTO | ASIA
5 | C 40

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 5.

Lähetystö oheenliittää kunnioittaen 7 kappaleena raporttinsa n:o 5, jonka otsikko on: "Anglo-amerikkalaisten lupaukset Turkille".

V.a. asiainhoitaja:

(E. Sohlberg.)

UE 3: A 4.

B r a t i s l a v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. ~~Salainen.~~

RAPORTTI n:o 5

Bratislavassa 25 p:nä touko kuuta 1943

ULKOASIAINMINISTE
11 241 Pal D. 1943
31/5-43 № - Liitt.
KYHMÄ OSASTO ASIA
5 C 40

Asia: Angloamerikkalaisten lupaukset Turkille.

Kuluvan toukokuun 20 päivänä tapasin eräässä seurassa Saksan lähettilään, joka tällöin kertoi angloamerikkalaisten koettavan houkutella Turkkia puolelleen luvaten sille suuria alueita Balkanilla Adrianmereen saakka. Läsnäolevalle Kroatian lähettiläälle sanoi hän, että nämä lupaukset käsittivät myös Kroatian alueen, jonka huomautuksen viimeksimainittu lähettiläs otti hyvin rauhallisesti.

Angloamerikkalaiset koettavat edelleen, Saksan lähettilään mukaan tehdä Turkille uskottavaksi, että he, liittoutuneet, muodostaisivat ainoan vallan, joka voi auttaa Turkkia suojaamaan Dardanelleja Neuvostoliittoa vastaan.

Muuten näyttävät täällä aikaisemmat huhut Turkin sekaantumisesta sotaan vaienneen. Jo parisen viikkoa sitten kertoi minulle Rumanian v.a. asiainhoitaja, että sen jälkeen kun tilanne itärintamalla on lujittumistaan lujittunut, Turkki olisi vakiintunut aikaisemmassa puolueettomuuspolitiikassaan. von Papen olisi viimeisellä Berlinin-retkellään antanut Saksan johtajalle mitä vakavimman vakuutuksen siitä, ettei Turkki luovu puolueettomuudestaan.

Unkarin täkäläiseltä sotilasasiamieheltä kuulin muutama päivä sitten, että Saksassa ollaan nyttemmin jotakuinkin varmoja siitä, ettei mitään vakavaa maihinnousuyritystä Balkanilla ole liittolaisten taholta odotettavissa.

[signature]

JAKELUOHJE:

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40

ASIA:

Pratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 6.

V.a. Asiainhoitaja Sohlberg.

4/6 1943.

5000—8—42 3785.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 247/92

Bratislavassa 4 P:NÄ kesä KUUTA 19 43

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINIS

13 241 Kal. 43

9/6-43 10

5 C40

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 6.

Lähetystö oheenliittää kunnioittaen 7 kappaleena raporttinsa n:o 6, jonka otsikko on: "Toivotus Unkarille sen vanhojen rajojen palauttamisesta".

V.a. asiainhoitaja: E. Sohlberg

(E. Sohlberg.)

UE 3: A 4.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 6

Bratislava ssa 4 p:nä kesä kuuta 19 43

13 241 Lac. 43
9/6-43
5 C40

Asia: Toivotus Unkarille sen vanhojen rajojen palauttamisesta.

Tänään kävin kutsusta Slovakian ulkoasiainministeriön poliittisen osaston päällikön, ministeri Mračnan puheilla. Hän otti tällöin puheeksi suomalaisen kulttuurilähetyskunnan äskettäin Budapestissa tapahtuneen vierailun ja sanoi, että lähetyskunnan puolesta tässä tilaisuudessa pitämässään puheessa professori Heiskanen Unkarin lehtien mukaan oli julkilausunut toivomuksen, että Unkari saavuttaisi jälleen palautetuiksi entiset rajansa. Sähkötin tästä lyhyesti tänään Ulkoministeriölle.

Ministeri Mračna huomautti, ettei hän tahtonut otaksua, että tämä suomalaisen lähetyskunnan puolesta esiintuotu toivotus olisi aiheutunut vihamielisyydestä Slovakiaa kohtaan, mutta että se kuitenkin herätti paheksumista tässä maassa, koska, mikäli esitetty toivotus toteutuisi, tämä merkitsisi koko Slovakian alueen ja slovakialaisen kansan vapauden menetystä. Hän huomautti edelleen, että Slovakiassa oli osoitettu mitä suurinta sympatiaa Suomea kohtaan ja että talvisodan aikana nämät sympatiat usein jopa viralliseltakin taholta oli saatettu julkisuuteen, vaikka Slovakialla silloin

JAKELUOHJE:

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

oli diplomaattiset suhteet Neuvostoliittoon. Muun muassa oli nykyinen sisäministeri, silloinen propagandaviraston päällikkö Mach talvisodan aikana julkisessa puheessaan esiintynyt Suomen hyväksi, mikä silloin oli tuottanut Slovakian hallitukselle jyrkän vastalauseen Neuvostoliiton täkäläiseltä lähetystöltä.

Sanoin tämän johdosta valittavani, että suomalaiselta taholta on lausuttu tällaisia toivotuksia, joita kuitenkin on katsottava täydellisesti yksityiseltä taholta esitetyiksi ja yksinomaan ystävyysosoituksena Unkarille lähemmin ajattelematta sitä, mitä niiden toteutuminen merkitsisi Slovakialle, johon Suomessa kauttaaltaan suhtaudutaan täydellä ymmärtämyksellä ja sympatialla.

Ministeri Mračna huomautti ettei hän tiennyt missä määrin Slovakian Helsinkiin vasta saapunut v.a. asiainhoitaja jo oli ennättänyt aloittaa toimintaansa ja pyysi sentähden minua kiinnittämään Hallituksen kuin myöskin professori Heiskasen huomion siihen ikävään vaikutukseen, jonka suomalaisen kulttuuridelegation taholta esitetty lausunto on tehnyt täällä.

Tässä suhteessa tahtonee Ulkoasiainministeriö asianmukaiseksi katsomallaan tavalla kiinnittää myöskin professori Heiskasen huomion puheensa vaikutukseen.

Vaikkakin jo p.o. tilaisuudessa huomautin, ettei Suomella ollut mitään syytä puuttua Unkarin rajakysymyksiin ja ettei professori Heiskasta tässä suhteessa voitu mitenkään pitää Suomen hallituksen mielipiteiden

tulkkina, odotetaan ilmeisesti Suomesta jotain vastausta, minkä vuoksi kunnioittaen pyydän saada Ulkoministeriöltä ohjeet sen puolesta vastata Slovakian ulkoministeriön joskin ystävällisessä sävyssä niin kuitenkin vakavasti esiintuomaan huomautukseen suomalaisen delegation julkilausuman johdosta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 7.

V. a. asiainhoitaja Sohlberg

15/7-43.

5000—8—42 3785.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
№ 14/241 Sal. D. 1943		
26/7-43	№ –	Liitt. –
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5.	C 40.	

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

KIRJELMÄ n:o 311/110

Bratislava SSA 17 P:NÄ heinä KUUTA 1943

VIITTAUS: ..... N

..... P:NÄ ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... n:o .....

VIITTAUS: ..... D.U.M. ..... / ..... 19 .....

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 7.

Lähetystö oheenliittää kunnioittaen 7 kappaleena raporttinsa n:o 7, jonka aiheena on:"Beneš-hallituksen manifestin vastakaiku."

V.a. asiainhoitaja: E. Sohlberg

E. Sohlberg.

UE 3: A 4.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ: Salainen.

RAPORTTI n:o 7

Bratislava ssa 15 p:nä heinä kuuta 1943

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
№ 14/241 Sal	D 6/43	
26/7-43	№ –	Liitt. –
RYHMÄ 5.	OSASTO C 40.	ASIA

Asia: Beneš - hallituksen manifestin vastakaiku.

Slovakian lehdistö julkaisi t.k. 14 päivänä sisäministeri Mach´in edellisenä päivänä Wienitz´issä Hlinka-kaartin johtajakoulussa pitämän puheen, jossa sisäministeri kosketteli Lontoossa toimivan n.k. Tshekkoslovakian hallituksen 30 p:nä viime kesäkuuta julkaisemaa "manifestia Tshekkoslovakian kansalle".

Tämä julistus tarjoaa mielenkiintoa sikäli, että se kuvastaa tshekkien kannan Slovakiaan nähden ja senkin vuoksi, että se on niitä harvoja ilmaisuja Lontoossa olevan emigranttihallituksen olemassaolosta, jotka ovat päässeet täällä julkisuuteen.

Tässä julistuksessa, ,sanoi ministeri Mach, hra Beneš´in hallitus yhä puhuu yhtenäisestä Tshekkoslovakian kansasta ja väittää, ettei slovakialaista kansaa lainkaan löydy. Uusi Tshekkoslovakia on - mikäli englantilaiset voittaisivat - rakennettava tshekkoslovakialaisen kansallisen yhtenäisyyden perustalle.

Julistus jatkuu sitten:" Sillein´in sopimus lokakuun 6 päivältä 1938 (jolla Slovakialle myönnettiin autonomia) ei ole pätevä eikä velvoita meitä (siis tshekkoslovakkeja) mihinkään. Sama on myös niiden hallinnollisten toimenpiteiden laita,

JAKELUOHJE:

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jotka toimeenpantiin tuon sopimuksen nojalla. Tshekkoslovakian hallitus selittää, että poliittinen autonomia saattaisi Slovakian järkyttävään onnettomuuteen. Itsenäisestä slovakialaisesta kansasta voi yhtä vähän kuin sen autonomiastakaan koskaan olla tai tulla koskaan olemaan puhettakaan."

Hra Beneš´in hallitus vakuuttaa julistuksessaan edelleen, ettei "vapaiden tshekkoslovakkien" keskuudessa ole mitään erimielisyyttä tässä suhteessa ja että he kaikki kannattavat ylläkuvastel tua ohjelmaa yhtenäiselle tshekkoslovakialaiselle kansalle. Julistus päättyy ilmoitukseen, että se on kaikkien hra Beneš´in hallituksen jäsenten hyväksymä. Tähän kuuluvat herrat Msgr. Sramek, Masaryk nuorempi, Feierabend, Ingr, Nemec, Ripka, Pauliny-Toth ja Stransky sekä "slovakialaisina" ministereinä herrat Slavik ja Lichner, jotapaitsi siinä myös valtiosihteeri, kenraali Viest ja eräs herra Jan Becko näyttelevät jotain osaa.

Ministeri Mach oli puheensa alussa varottanut huhuista, joita vihollismaat koettavat levittää Sisilian maihinnousun yhteydessä ja painostanut sitä, että slovakialaisten on oltava niiden maiden puolella, jotka eivät ainoastaan heitä tunnusta kansana vaan myös kannattavat ja tukevat Slovakian itsenäisyyttä. Hra Beneš´in hallituksen julistukseen, lausui ministeri Mach, on Slovakian kansalla vain yksi ainoa vastaus:"Tämä vapaa kansa on tämän maan hallitsija. Se torjuu jokaisen ohjelman, joka ei tunnusta slovakialaisen kansan olemassaoloa tai sen oikeutta itsenäiseen elämään. Tämä tosiasia määrää myös suhteemme ystäviin ja vihollisiin."

Sillleinissä 8 p:nä lokakuuta 1938 tehty sopimus antoi Slovakian maalle autonoomisen aseman, Tshekkoslovakian rajojen sisällä ja lopetti ajanpitkään kärsimättömäksi kehittyneen tilanteen, joka oli aiheutunut siitä, että tänne oli tulvinut

tshekkiläisiä aineksia, jollaisilla Tshekkoslovakian hallitus oli täyttänyt miltei kaikki hallinnolliset virkapaikat. Sopimuksen allekirjoittivat toiselta puolen kaikkien täkäläisten puolueiden edustajat ja toiselta puolen Pragin hallitus. Sen tuloksena oli lähinnä tshekkiläisten virkamiesten siirto täältä Böhmiin ja virkojen täyttäminen slovakialaisilla, sekä slovakian kielen tunnustaminen maan ainoana virallisena kielenä.

Tässä yhteydessä muistutettakoon, ettei tämä sopimus ole ensimmäinen pyrkimys autonomian luomiseksi Slovakialla eikä ensimmäinen sopimus, joka on tshekkiläisten peruuttama. Viime maailmansodan aikana Pohjois-Amerikassa olleiden tshekkiläisten ja slovakkialaisten puoluejohtajien Masaryk´in ja Hlinkan välillä Pittsburgissa allekirjoitettu sopimus, jolla oli sama tarkoitus, leimattiin sittemmin Pragin hallituksen puolelta mitättömäksi sillä perustelulla, että sopimus muka oli laiton koska se oli allekirjoitettu sunnuntaipäivänä.

Silleinin sopimuksen peruuttajiin kuuluu myöskin kaksi sen allekirjoittajaa, nimittäin hra Beneš´in Lontoon-hallituksen jäsenet Pauliny-Toth ja Lichner.

Johtavien lehtien lausunnoista mainittakoon "Slovak"in, jossa sanotaan, että Beneš´in hallituksen julistus vain syventää slovakkien yhteyttä ja "Gardista"n, jossa huomautetaan, ettei tämän jälkeen kukaan slovakialainen voi olla epätietoinen siitä, mitä on odotettava jos määräämisvalta joutuu hra Beneš´ille ja hänen seuralaisilleen, jotka eivät enään tunnusta slovakialaisten kanssa Silleinissä tekemäänsä sopimusta eikä edes Slovakian kansaa ja sitä vähemmin voivat puhua sen puolesta.

Olisi tietenkin vaikeata taata, että Slovakian väestö poikkeuksetta olisi täysin tyytyväinen maan nykyiseen poliittiseen kurssiin. Selvää on,

että juutalaiset, joita täällä pääkaupungissa vielä näkyy aika runsaasti ja tshekkiläiset ainekset ovat tyytymättömiä ja toivovat liittoutuneiden voitoa sekä entisen Tshekkoslovakian valtion palauttamista kaikkine heille siitä koituvine mahdollisuuksineen ja erikoisetuineen. Unkarilaisten taasen, ynnä eräiden muidenkin vanhempaan sukupolveen kuuluvien olen kuullut puhuvan vanhasta hyvästä ajasta tarkoittaen vanhan Donau-monarkian aikaa, jolloin jokainen sai pitää omansa rauhassa ja jokaisella oli hyvä toimeentulo.

Muuten ei kuitenkaan ole mitään yleisempää tyytymättömyyttä ollut havaittavissa. Maalaisväestö ansaitsee tuotteillaan entistä paljon runsaammin ja työväestön palkat ovat tuntuvasti nousseet sodan aikana. Työvoimasta on ,tosin puute, johtuen siitä, että noin 100.000 työmiestä on lähtenyt työansiolle Saksaan, mutta tämä siirtolaisuus tapahtuu vapaaehtoisella pohjalla ja voivat sinne lähteneet lähettää korkeammassa Saksan valuutassa saamistaan palkoista tuntuvia summia omaisilleen kotimaahan.

Rintamapalvelukseen on Slovakialta tähän mennessä vaadittu ja lähetetty varsin pieni kontingentti, kaksi divisionaa. Joskin tällä ,haavaa kulutustavaroista alkaa vähitellen tulla puute, on tämä ilmiö tullut näkyviin täällä vasta nyt, eurooppalaisen sodan neljännen vuoden lähestyessä loppuaan kun sen sijaan tavaranpuute on vallinnut Saksassa jo miltei sodan alusta saakka. Olkoon että Slovakia on monessa suhteessa riippuvainen Saksasta ja että Saksalla voidaan katsoa olevan lopullinen määräämisvalta; mistään tämän vallan väärinkäytöstä slovakialaisia kohtaan ei ole kuultu puhuttavan. Mistään yleisemmästä tyytymättömyydestä nykyiseen kurssiin ei ole merkkejä ollut näkyvissä varsinaisten slovakkien taholta sitä vähemmän kun suuri yleisö on verrattain vähän kiin-

nostunut ulkopolitiikasta eikä hra Beneš´in Lontoonhallituksen julistukselle näin ollen löydy tällä taholla otollista maaperää.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 8.

V.a. asiainhoitaja Pohlberg.

23/7-43.

5000—8—42 3785.

15/242 Sal. 43

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 29/7-43 - -

KIRJELMÄ n:o 319/112

Bratislava SSA 24 P:NÄ heinä KUUTA 19 43 5. 640

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Bratislavan-lähetystön raportti n:o 8.

Lähetystö oheenliittää kunnioittaen 7 kappaleena raporttinsa n:o 8, jonka aiheena on :"Pääministeri Tukan asema".

V.a. asiainhoitaja:

E. Sohlberg.

UE 3: A 4.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 15 242 Sal. Salainen.

RAPORTTI n:o 8

29/7-43

Bratislava ssa 23 p:nä heinäkuuta 1943.

5. C40.

Asia: Pääministeri Tukan asema.

Kuten tunnettua presidentti Tison ja pääministeri Tukan väliset suhteet eivät ole ystävällisiä. Ajasta aikaan on ollut huhuja liikkeellä heidän välisistään vastakohdista ja ristiriidoista. Presidentti Tiso on ennenkaikkea slovakialainen patriootti. Pääministeri Tukan sanotaan olevan senlisäksi ja ehkä suuremmassa määrässä politikko.

Saksa on tähän asti kuitenkin tukenut ministeri Tukaa, jota on pidetty saksalaisen kurssin esitaistelijana Slovakian itsenäisyyden syntymisestä saakka.

Ministeri Tuka on saanut kouluutuksensa unkarinkielellä ja on myöskin suorittanut korkeakouluopintonsa suurimmaksi osaksi Unkarissa. Tshekkoslovakian aikana hänet syytettiin ja tuomittiin vuonna 1929 monivuotiseen vankeusrangaistukseen kiihoituksesta Tshekkoslovakian silloista hallitusta vastaan, ja väitetään että hän silloin jo olisi puoltanut pikemmin Slovakian jälleenliittymistä Unkariin kuin sen alentumista tshekkiläisten johtoon. Hänet vapautettiin vasta vuonna 1938 Slovakian saadessa autonomian. Eräältä taholta olen äskettäin kuullut väitettävän, että Ministeri Tukaan jälleen olisi kohdistettu syytöksiä toiminnasta, joka tähtäisi helpottamaan Slovakian jälleenyhdis-

JAKELUOHJE:
ei tiedoituksiin.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaasedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaasedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tä Unkariin.

Täällä liikkuu yleensä paljon perättömiä tai liioiteltuja huhuja, enkä puolestani ole taipuvainen pitämään tätä kertomusta täysin uskottavana. Asian arkaluontoisuuteen nähden on myöskin erittäin vaikeata tarkistaa näitä tietoja. Olen kuitenkin eräältä täkäläiseltä virkaveljeltäni kuullut, että ainakin viime vuonna tällaisia syytöksiä oli kohdistettu ministeri Tukaan, ja myöskin, että hänen veljensä, joka kauan on asunut Romaniassa, aivan äskettäin on muuttanut Unkariin ja saavuttanut viipymättä Unkarin kansalaisuuden. Ministeri Tuka on kauemman aikaa ollut sairaana. On huhuttu, että hänellä olisi ollut halvaustapauksia mutta virallisella taholla sanotaan hänen sairastavan ishiasta. Hän oleskelee tällä haavaa Bad Gasteinissa.

Mitään yleisempää kannatusta mahdollisille hankkeille Slovakian yhdistämiseksi Unkariin ei voitane slovakialaisten taholta ajatella. Joskaan Saksa ei nauti **suosiota** tämän maan laajoissa kansankerroksissa, pidetään Unkaria ainoana varsinaisena vihollismaana, paitsi tietenkin tänne vielä jääneiden unkarilaisten piirissä. Kolme viikkoa sitten täällä pidetyissä Hlinka-nuorison juhlissa kuului demonstratiivisia huutoja Unkaria vastaan.

On myöskin vaikeasti ajateltavissa, että Saksa tahtoisi kannattaa Slovakian liittämistä Unkariin, koska sillä on enemmän valtaa tässä maassa sellaisena kuin se nyt on, kuin mitä Saksalla olisi laajennetussa Unkarissa. Vielä vähemmän voitaisiin odottaa anglo-amerikkalaisten, mikäli he voittaisivat sodan, suosivan Unkaria, jota sillä taholla katsotaan erikoisen karsain silmin.

Mitä tulee yllämainittuihin Hlinka-nuorison juhliin, olen nyttemmin kuullut, että niissä myöskin olisi kohotettu Saksalle epäystävällisiä ääniä. Tietenkään nuorisojuhlissa tapahtuneille

mielenosoituksille ei ole annettava liiallista merkitystä, mutta toiselta puolen Hlinka-nuoriso on saksalaiseen malliin organisoitu ja disiplinoitu järjestö, joten se seikka, että siinä nationalismi syrjäyttää kurin, on omiansa osoittamaan ettei se enää ole hillitty, kuten tähän saakka, vaan että se otollisen tilanteen sattuessa voi kääntyä liittolaisia yhtähyvin kuin vihollismaitakin vastaan.

(E. Sohlberg.)

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 9.

V.s. asiainhoitaja Sohlberg.

7/8-43.

5000—8—42 3785.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 141/121.

Bratislava SSA 7 P:NÄ elo KUUTA 1943.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
16/242 Sal 43
16/8-43 | № - | LIITE -
RYHMÄ 5 | OSASTO C40 | ASIA

Ulkoasiainministeriölle

ASIA: Raportti n:o 9.

Lähetystö kunnioittaen 7 kappaleena oheenliittää raporttinsa n:o 9, jonka aiheena on:

Slovakialainen lausunto nykytilanteesta.

V.a. asiainhoitaja: [signature]

UE 3: A 4.

B r a t i s l a v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 9.

Bratislavassa 7 p:nä elo kuuta 1943.

ULKOASIAINMIN
16/242 Sal 43
16/8-43 | № - | Liit. -
KYHMÄ | OSASTO | ASIA
5 | C 40

Asia: Slovakialainen lausunto nykytilanteesta.

Käydessäni tänään täkäläisen ulkoasiainministeriön poliittisen osaston päällikön luona tiedustelin häneltä muun muassa sitä, minkä vaikutuksen Italian viimeiset tapahtumat olivat tehneet täällä. Ministeri Mračna vastasi tähän, että Slovakiassa asetuttiin odottavalle kannalle, semminkin kuin ensimäisten päivien hälyyttävien uutisten jälkeen viimeiset tiedot osoittivat huomattavaa reaktiota Italiassa anglosaksilaisten valtain Italiaan kohdistamia vaatimuksia vastaan.

Ministeri Mračnan tietojen mukaan oli suuren fascisti-neuvoston äänestys Mussolinia vastaan, joka lähinnä johti tämän eroon, ollut Grandin aikaanpanema, ja oli viimeksimainittu itse tavoittanut pääministerin paikkaa. Kuningas oli kuitenkin, huomioonottaen maassa vallitsevan yleisen tyytymättömyyden fascistiseen järjestykseen, sivuuttanut Grandin ja valinnut Badoglion sekä koko aikaisemman hallitussysteemin kumoamisen.

Hra Mračna lausui edelleen, että presidentti Roosevelin ensimäisessä sanomassa Italian kansalle vain oli vaadittu fascistisen regime´n kumoamista, jotta Italia voisi

JAKELUOHJE:

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

saavuttaa siedettävän erillisrauhan ja "arvovaltaisen jäsenen aseman kansojen yhteiskunnassa". Kun ensimäinen edellytys oli aikaansaatu vaadittiin anglosaksien taholta heti lisään täydellistä alistumista, jota vielä jonkun päivän kuluttua kehitettiin vaatimuksiin sotavälineiden luovuttamisesta ja maan asettamisesta käytettäväksi liittoutuneiden tukikohtana suunnittelemissaan hyökkäyksissä Saksaa vastaan.

Edelleen selveni Eden´in alahuoneessa antamasta lausunnosta, ettei Italia erillisrauhan palkkioksi saisi edes osaa siirtomaistaan takaisin.

Näin oli Italian yleisö kauttaaltaan pettynyt. Italialaisten vedenalaisten ja torpeedoveneitten äskeiset hyökkäykset Sisilian satamissa oleviin brittiläisiin laivoihin osoittivat, etteivät Italian sotavoimatkaan ole taisteluhenkeä vailla.

Itärintaman tapahtumain suhteen huomautti ministeri Mračna, että saksalaisten strategian päämääränä tämän kesän taisteluissa on ollut vihollisen voimien kuluttaminen, ja ettei venäläisten tähänastisten pienten maastovoittojen ole katsottava merkitsevän paljoa verrattuina heidän kärsimäänsä mieshukkaan ja taisteluvälineittensä valtavaan menetykseen. Tähän taktiikkaan saksalaisilla on ollut sitä enempää syytä, koska ovat Venäjällä jo vallanneet niin suuria alueita, että suurempien alueiden miehittäminen sitoisi liikaa saksalaisia sotavoimia. (Viittaan tässä yhteydessä raportissani n:o 2 viime maaliskuun 27 p:ltä selostettuun Saksan lähettilään lausuntoon saksalaisen "Ostwall´in" muodostamisesta ja luopumisesta offensiivihankkeista täksi kesäksi.)

Ministeri Mračna, joka ennen sotaa oli toiminut konsuliedustajana New Yorkissa, mainitsi siellä usein todenneensa amerikkalaisten täydellisen tuntemattomuuden Euroopan ja sen kysymysten suhteen. Amerikassa kommunismia ei käsitetty eikä, kuten suurlähettiläs Davies´in äskettäin julkaisema kirja osoitti, nytkään pidetä minkäänmoisena vaarana, koska se ei suorastaan uhkaa niin luonnonrikasta maata kuin Yhdysvaltoja. Tämän johdosta ei Yhdysvalloilta, jonka vihollinen etupäässä on Japani, voitane odottaa mainittavia ponnistuksia, saatikka sitten uhreja Euroopan pelastamiseksi bolshevismista siinä tapauksessa, että Saksan voimat eivät riittäisi.

Varsinainen syy, minkä vuoksi presidentti Roosevelt oli johtanut Yhdysvallat sotaan oli ministeri Mračnan mukaan New Deal´in siellä aiheuttama suunnaton työttömyys.

E. Sohlberg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 13.

V. a. asiainhoitaja Dahlberg.

7/9-43.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 380/140

Bratislava SSA 7 P:NÄ syys KUUTA 19 43

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINIS
18/242 Sal 43
13/9-43 N:o -
5 C40

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 10.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raporttinsa n:o 10, jonka aiheena on:" Saksalaisia lausuntoja sodasta".

V.a. asiainhoitaja:

E. Sohlberg.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 10

Bratislava ssa 7 p:nä syys kuuta 1943

ULKOASIAINMINISTERIÖ
18/242 Sal 43
13/9-43 № -
5 C40

Asia: Saksalaisia lausuntoja Bodasta.

Strbské Pleson metsäkongressissa jouduin eräältä Roomassa vakinaisesti asuvalta, tämän kongressin saksalaiselta osanottajalta kuulemaan muutamia lausuntoja italialaisten suhtautumisesta sotaan.

Kertojani mukaan italialainen ei sinänsä ole kelvoton sotamies, vaan on puuttuva varustus pääsyynä siihen, etteivät italialaiset nyt enää katso kannattavan asettua vakavasti vastarintaan mai hinnousujoukkoja vastaan. Fascistisen regimen aikana oli sotavarustukset siinä määrin laiminlyöty, että sodan aikanakin Saksasta varta vasten tähän tarkoitukseen lähetettyjä raaka-aineita oli käytetty rauhanaikaisiin tuotteisiin kuten esim. kirjoituskoneisiin. - Oli laskettu sodan päättyvän aikaisemmin ja tahdottu olla tuotantokykyisiä ennen muita sotaakäyviä valtioita kilpailussa maailmanmarkkinoilla.

Sisiliassa olivat italailaiset maavoimat antautuneet miltei taistelutta jouduttuaan kosketukseen vihollisen kanssa, ja olivat käytännöllisesti katsoen yksin saksalaisten saarella olevat kolme divisionaa tehneet vakavaa vastarintaa, Syynä tähän mainitsi kertojani olevan sen, että italialaisilla Sisiliassa ei ollut mainittavasti panssarivoimia asettaa angloamerikkalaisten panssarivoimia

JAKELUOHJE:

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

vastaan. Myös oli kertojani kuullut italailaisten upseerienkin avoimesti sanovan, etteivät italialaiset maajoukot tee vastarintaa mahdollisen hinnousun tapahtuessa mannermaallakaan.

Sen sijaan tulvii Brennerin kautta alituiseen virta saksalaisia joukkoja vanhasteineen Italiaan. Kertojani ei voinut sanoa kuinka kauvas etelään saksalaiset aikovat perustaa varsinaisen puolustuslinjan koska tämä tietenkin riippuu huoltoyhteyksien ylläpitomahdollisuuksista. Joka tapauksessa Italiasta tulee pitemmäksi aikaa sotanäyttämö.

Kysymykseeni mitä osaa Italian laivasto näytteli sodassa, vastasi puhuteltavani, että tämä laivasto kyllä oli tehnyt hyvää työtä yhteyksien ylläpitämisessä Afrikkaan ja Sisiliaankin, joskin tappioita kuljetuksissa ei aina olisi ollut vältettävissä. Näin oli Rommelin offensiivi pysähtynyt El Alameiniin etupäässä bensiininpuutteen johdosta koska juuri siihen aikaan oli menetetty neljä suurta tankkialusta.

Eräs saman kongressin saksalainen osanottaja, joka muutamia kuukausia sitten oli palannut itärintamalta, jossa hän oli toiminut lentäjämajurina, kertoi, että kukaan itärintamalla taistellut saksalainen, nähtyään Neuvostoliiton kurjat olot, ole taipuvainen alistumaan samanlaiseen järjestelmään. Itärintamalla saksalaisten joukkojen ravinto oli paljon parempi kuin kotimaassa, Ukrainassa jopa erinomainen. Myöskin oli Venäjällä taistelevien joukkojen vaatetus viime talvena ollut täysin tyydyttävä.

Edellämainitun kongressin saksalaisten osanottajien mieliala oli erinomaisen rauhallinen eikä pessimismistä sotaan nähden heissä ollut vähintäkään merkkiä havaittavissa.

R. Nordberg

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetyston raportti n:o 11.

V.a. Asiainhoitaja Sohlberg.

28/9-43.

5000—8—43. 4270.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 409/153

Bratislava SSA 28 P:NÄ syys KUUTA 19 43

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
19 242 Sal 43
№ -
5 C40

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 11.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raporttinsa n:o 11, jonka aiheena on:" Slovakialaisia mielipiteitä tilanteesta".

V.a. asiainhoitaja:

E. Sohlberg.

UE 3: A 4.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 11

Bratislava ssa 28 p:nä syys kuuta 19 43 19 242 Sal 43

4/10-43

Asia: Slovakialaisia mielipiteitä tilanteesta.

Apulaisulkoministerin maatilallaan 26/9 pitämissä kutsuissa sain häneltä kuulla, että saksalaiset olivat vaatineet slovakialaisen n.k. nopean divisionan, joka, menetettyään viime syksynä Kaukasiassa kalustonsa, sittemmin on palvellut Venäjällä rintaman takana, lähettämistä jälleen itärintamalle. Slovakian hallitus oli vastannut voivansa suostua tähän vain sillä ehdolla, että tämä divisiona saa Saksalta samat varusteet kuin vastaavat saksalaiset yksiköt. Asia on toistaiseksi jäänyt tälle kannalle, eikä Slovakia ole taipuvainen luopumaan mainitusta ehdosta.

Tässä yhteydessä mainittakoon, että olen Romanian lähetystön taholta kuullut slovakialaisten Venäjällä olevien joukkojen keskuudessa löytyneen vähemmänkin luotettavia aineksia.

Yllämainitussa tilaisuudessa jouduin keskustelemaan eräiden maanomistajien kanssa, jotka mainitsivat, että (kuten aikaisemminkin olen eräiltä tahoilta kuullut) Slovakiassa työväestön keskuudessa kommunistiset ja panslavistiset ajatussuunnat ovat verrattain laajalle levinneet maaseudulla. Venäjän todellisista oloista ei siellä tiedetä mitään ja kuvitellaan, ettei työväestöllä ole mitään menetettävänä mikäli Neuvostoliitto pääsisi voittoon.

Lujemman järjestön heiltä puuttuessa kommu-

JAKELUOHJE:

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nistiset ainekset eivät tällä haavaa vielä muodosta mitään varsinaista vaaraa yhteiskunnalle, mutta mikäli valtio suursodan tapahtumien johdosta joutuisi kriitilliseen tilaan, voisivat nämät ainekset helposti päästä valtaan, kuten oli käynyt v. 1919 Bela Kun'in lyhyenä hallitusaikana, jolloin Slovakiassakin, jonka alue silloin kuului Unkariin, väkijoukot olivat toimittaneet ryöstöjä muutamissa suuremmissa kartanoissa.

Olen täällä viime aikoina voinut erittäinkin unkarilaisissa piireissä todeta Saksalle epäsuopeata mielialaa. Kerrotaan Balkanilla yleensä toivottavan, että angloamerikkalaiset ennättäisivät Balkanille ennen bolshevikkeja, ja luultavan, että edelliset tällöin suojelisivat Kaakkois-Eurooppaa näitä liittolaisiaan vastaan.

Viralliselta slovakialaiselta hallitustaholta taasen vakuutetaan, kuten tähän astikin Slovakian uskollisuutta Saksalle. Eilen, 27/9 pitämässään radiopuheessa pääministeri Tuka viittasi Italian surulliseen esimerkkiin leimaten Badoglion hallituksen petturijoukoksi ja päättäen puheensa sanoilla:" Kolmivallan sopimuksen vuosipäivänä julkilausumme me slovakialaiset uudestaan, että jatkamme loppuun saakka taisteluamme vapaudestamme ja valtiollisesta itsenäisyydestämme uskollisina liittolaisemme rinnalla, vakuutettuina siitä, että kolmivaltain ja niiden liittolaisten aseet puolustavat näiden valtain ohjelmaa: veheellistä yhteistyötä suurten ja pienten kansojen kesken vapauden ja yhdenvertaisuuden puolesta."

Mitä Slovakian suhtautumiseen Italian täkäläiseen diplomaattiseen edustukseen tulee, mainitsi apulaisulkoministeri 26/9, että on vain kysymys päivistä, milloin heidän on lopullisesti määrättävä kantansa. Ainakin lähettiläs, lähetystöneuvos ja -sihteeri eivät ole fascisteja ja saanevat he väistyä antaakseen sijaa Mussolinin

edustajille, koska, puhumatta Saksan painostuksesta, Slovakialla, yhtä vähän kuin muillakaan Euroopan sotaakäyvillä mailla käytännöllisistäkään syistä ei ole mahdollista pitää edustajaa anglo-amerikkalaisten turvissa olevan hallituksen luona.

Kun tämä oli kirjoitettu, sain tiedon siitä, että Slovakian hallitus on tunnustanut Mussolinin muodostaman hallituksen. Ulkoministeriön taholta kuulin edelleen tänään iltapäivällä, että Italian lähettiläs on ilmoittanut haluavansa kaikkine lähetystöjäsenineen lähteä Italiaan, mikä luultavasti sallitaan, matkan tietenkin riippuessa siitä, myöntääkö Saksa läpikulun alueensa kautta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 12.

V. a. asiainhoitaja Dahlberg.

24/10-43.

5000—8—43. 4370.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 449/171

Bratislava SSA 26 P:NÄ loka KUUTA 19 43

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
20 / 242 Sal 43
1/11-43 | № - | LIITT. -
5 | C 40 | ASIA

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Raportti n:o 12.

Bratislavan-lähetystö oheisena kunnioittaen Ministeriölle lähettää seitsemänä kappaleena raporttinsa n:o 12, jonka aiheena on:" Muutamia lausuntoja sodan kehityksestä".

V.a. asiainhoitaja:

E. Sohlberg.

UB 3: A 4.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 12

Bratislava ssa 24 p:nä loka kuuta 1943

Asia: Muutamia lausuntoja sodan kehityksestä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
20 242 Sal 43
1/11-43 № - Liitt. -
NYHMÄ CSA 10 ASIA
5 C40

Romanian täkäläinen v.a. asiainhoitaja mainitsi minulle äskettäin mielialan Romaniassa olevan erittäin hermostuneen itärintamalla tapahtuneen perääntymisen vuoksi. Kysymykseeni minkä verran romanialaisia sotajoukkoja vielä oli rintamalla, vastasi hän niitä olevan siellä pyörein luvuin enää vain 150.000 miestä, jotka etupäässä olivat sijoitettuina Krim´ille. Eräs muu saman lähetystön jäsen on maininnut minulle jotakuinkin yhtäpitävän määrän eli 8 täyttä divisioonaa, joista osa on aikaisemmin taistellut Kubanin niemimaalla. Muut divisoonat ovat takaisinkutsutut täydennystä ja uudelleenjärjestämistä varten. Hän oli saksalaiselta sotilastaholta kuullut suunniteltavan itärintaman taaksepäinvetämistä lyhennetylle linjalle, joka ulottuisi Narvanjoen suusta Odessan tienoille. Kummankin tietämän mukaan olisi Saksan sotajohdolla aikomus puolustaa Krimin niemimaata tai ainakin Sevastopolin linnoitusta siitä huolimatta, että sinne jäävät joukot joutuisivat eristetyiksi.

Saksan täkäläinen lähettiläs mainitsi eräissä kutsuissa viime viikolla, puheen ollessa upotussodassa pitemmän aikaa vallinneesta suhteellisesta pysähdyksestä, että Saksa jo vuoden alkupuolella oli kutsunut sukellusveneensä Atlannin vesistä takaisin tukikohtiinsa, syystä, että liittoutuneet

JAKELUOHJE:

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ..... ministeriölle.
Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

olivat keksineet peilauskoneen, jonka avulla paikka, missä sukellusvene on, voidaan määritellä laajan kehän sisäpuolella, mistä oli aiheutunut liian suuri vaara näille veneille. Hän lisäsi, että saksalaiset tiedemiehet jo olivat päässeet niin pitkälle työssään tuon vaaran eliminoimiseksi, että sukellusveneet lähitulevaisuudessa jälleen voivat ryhtyä täyteen toimintaan.

Niinikään sanoi lähettiläs hävittäjäkonetekniikan siinä määrin kehittyneen viime aikoina, että oli hyviä toiveita olemassa pudotusprosentin niin tuntuvasta korottamisesta, että ainakaan kaukaisista tukikohdista järjestetyt ilmapommitusretket eivät enään tulisi kannattamaan. Hän viittasi tässä yhteydessä Schweinfurthin pommitukseen, jossa saksalaisten tietojen mukaan amerikkalaiset olivat hävinneet puolet hyökkäykseen osaaottaneista koneistaan.

E. Sohlberg.